

Det digitale samfund

National digitaliseringsstrategi 2018-2021

Forord

Vi bor på verdens største ø med en lille befolkning. Digitaliseringen betyder, at vi ikke er en isoleret ø, men at vi er tæt forbundet med resten af verden. Den øgede digitalisering har været med til at åbne verden for os – og os for verden. Vi er forbundet globalt af stærke tråde. Tråde, som vi skal anvende til fordel for vores fællesskab.

Vi er verdensborgere. Det forpligter på alle niveauer, både for den enkelte medborger, erhvervsliv og det offentlige. Det internationale medborgerskab stiller krav til, at vi deltager aktivt i internationale fora, blandt andet omkring cybersikkerhed og cyberberedskab samt vidensdeling. Vi skal bidrage aktivt til et sikkert verdenssamfund med vores værdier lighed, åbenhed, tryghed og gensidig respekt.

Digital dannelse starter tidligt. Vi har et ansvar for, at vores børn og unge kan færdes trygt i cyberspace ved at skabe sikre rammer. Som forældre har vi alle et ansvar for at give vores børn fundamentet til digital dannelse, som folkeskolen har ansvaret for at bygge videre på, og vi har alle et ansvar for at lære at færdes sikkert i cyberspace.

E-læringsplatformen er en oplagt mulighed for at tilegne sig denne viden. Platformen og andre digitale løsninger giver lige adgang og muligheder, skaber nærhed og binder samfundet sammen. Digitaliseringen åbner op for øget demokratisering og medborgerskab ved blandt andet at skabe lige adgang til det offentlige og de politiske beslutningsprocesser.

Disruption ændrer markeder og vores adfærd. I dette konstant foranderlige digitale landskab skal vi bruge vores omstillingsevne til at gribe de positive forandringsmuligheder *disruption* skaber. Det vil skabe grundlag for vækst og velfærd, og understøtte processen til et selv bærende samfund.

Vi skal skabe rammerne for et flerstrengt erhvervsliv, og få alle vores menneskelige ressourcer i spil. Vores unge, som har teknologien under huden og er født ind i den, og vores ældre med deres livserfaring og som bærere af vores historie. Et sammenspil mellem generationerne vil skabe nysgerrighed og åbenhed for ny viden, dele erfaringer og give perspektiv.

Det allestedsnærværende digitale kulturmøde, vi har i hånden gennem vores *devices*, gør os både bevidste om os selv som folk og verdensborgere. I mødet med andre styrkes vores bevidsthed om vores kultur og vores samfund, og bidrager dermed til vores nations opbyggelse.

Strategiens indsatser skal levere målbare resultater og have en blivende effekt i samfundet, dermed håber jeg, at denne strategi er med til at understøtte vores stærke fundament, som den grønlandske nation er bygget på.

Vivian Motzfeldt

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender

Det digitale samfund
National digitaliseringsstrategi 2018-2021

Digitaliseringsstyrelsen

2018

Layout: irisager.gl

Fotos: Helle Nørregaard

Indhold

Forord.....	3
Det digitale samfund.....	6
Digitale grundprincipper.....	8
Tema 1 Den digitale borger.....	10
Tema 2 Sikkerhed og privatliv.....	14
Tema 3 Den digitale dannelse.....	17
Tema 4 Digital innovation, iværksætteri og erhverv.....	20
Tema 5 Fællesoffentlig digital arkitektur.....	24
Tema 6 Et mere digitaliseret sundhedsvæsen.....	28

Det digitale samfund

Det digitale samfund er kendetegnet ved, at borgere og virksomheder naturligt benytter digitale services fra private og offentlige aktører.

Den seneste undersøgelse Digitaliseringsstyrelsen har fået udarbejdet, *Borgere og IT 2017*, viser at udbredelsen af smartphones og tablets er høj i Grønland, og det samme er adgangen til internet. Vi kan med sikkerhed sige, at Grønland er et digitalt samfund.

Borgernes øgede brug af forskellige *devices* samt udviklingen i infrastrukturen med stadigt hurtigere internet betyder, at det nu er tid til at fokusere på brugen af teknologien. Den hurtigt eskalerende teknologiske udvikling stiller større krav til det offentliges fortsatte evne til at sikre, at borgere og virksomheder kan føle sig trygge i brugen af teknologien.

Hvor den tidligere strategi havde fokus på digitalisering som drivkraften til digitale projekter og løsninger, er der nu for alvor strøm på maskineriet og gode erfaringer er høstet. Nu skal der hentes ny inspiration og viden, og det gør vi eksempelvis i internationale samarbejdsfora.

Cyberspace er grænseløst og uden nationalitet. Ingen kan stå alene, og alle nationalstater har en erkendelse af at samarbejde er den eneste løsning mod et trusselscenarie med cyberkriminalitet.

Der fokuseres på at etablere muligheder for, at services kan bruges på tværs af landegrænser via eksempelvis et eID, der gør det muligt for både borgere på rejse og gæster på besøg at tilgå lokale services. For at skabe tryghed og leve op til tilliden, stilles øget krav til sikkerhed. Man skal kunne verificere, at borgere og virksomheder nu også er dem, de udgiver sig for at være. Styrkelse af sikkerhed vil også gøre borgere mere trygge ved at hente eller dele data på tværs af landegrænser.

Digitalisering åbner mulighed for øget demokratisering og transparens og er en forudsætning for at udvikle et samfund med lige adgang og lige muligheder for tilegnelse af viden, deltagelse i demokrati og for at være borger i et verdenssamfund. Undersøgelsen *Borgere og IT* fra 2017

viser, at der er lighed mellem kønnene, da 73% kvinder og 78% mænd ejer en smartphone. Der er således allerede et godt grundlag for videre anvendelse af digitale *devices* i en demokratiseringsproces. Naalakkersuisut vil gøre det lettere for borgerne at følge og deltage i demokratiske beslutningsprocesser. Digital kommunikation, fjernundervisning og e-læring er vigtige redskaber i denne proces.

Afstandene i Grønland skal gøres mindre ved, at der kommer endnu større fokus på at forbedre de offentlige services som borgere og virksomheder kan tilgå – når som helst og hvor som helst.

En succesfuld implementering af strategien kræver en fælles indsats og et tæt samarbejde mellem alle offentlige instanser. Her er et valg af fælles eller ensartede platforme i kontinuerlig udvikling og forankring altafgørende for succes.

Digitaliseringsstrategien 2018-2021 er baseret på inddragelse af både private og offentlige aktører, hvilket bl.a. udmønter sig i indsatser som vedrører sundhed, uddannelse samt innovations- og erhvervsområderne, hvor digitaliseringen udvikles og forankres de kommende år.

På globalt plan vender den stigende digitalisering fundamentalt op og ned på hele brancher og virksomheder, såkaldt *disruption*. De, der ikke evner at følge med den digitale udvikling, overlever ofte ikke. Nye brancher og virksomheder ser derimod dagens lys, hvis de evner at ride med på digitaliseringsbølgen. Både internationalisering og digitalisering åbner op for nye erhvervs muligheder her i landet. Derfor bliver det undersøgt, hvordan der skabes bedre støttemuligheder for at fremme it-iværksættere og digital innovation.

Denne digitaliseringsstrategi er, i lighed med den tidligere Digitaliseringsstrategi 2014-2017, bygget op om [OECD's 12 principper](#). Ved at følge de 12 principper sikres det, at Grønland følger samme digitaliseringsgrundlag som vores europæiske samhandelspartnere. På sigt vil strategien tilnærmes EU's indeks for digital økonomi og samfund *Digital Economy and Society Index (DESI)*, således bliver det lettere at sammenligne udviklingen med andre lande.

Herudover er der forholdt sig til FNs udviklingsmål, de såkaldte '[17 sustainable development goals](#)' – for en bæredygtig udvikling, her er disse specielt relevante for denne strategi:

- Dele af mål 3 (3.8): *Sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper*
– tema 6: Adgang til sundhedsydelser via Pipaluk
- Mål 4: *Sikrer alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og muligheder for livslang læring*
– tema 3: Fjernundervisning og e-learning
- Dele af mål 5 (5.b): *Der skal sikres lydhøre, inkluderende, deltagerbaserede og repræsentative beslutningsprocesser på alle niveauer* – forord: Adgang til mobiltelefoner fordelt på køn
- Dele af mål 11 (11.4): *Gøre byer, lokal-samfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige*
– tema 3: Digitalisering af kulturarv
- Dele af mål 12 (12.7): *Sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer*
– tema 5: Central it-indkøbsfunktion
- Dele af mål 16 (16.7): *Støtte fredelige og inkluderende samfund. Give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer*
– tema 1: Adgang til digitale service for alle og øget demokratisering
- Dele af mål 17 (17.7): *Styrke det globale partnerskab for handling og øg midlerne til at nå målene*
– tema 2: Internationalt samarbejde

Disse mål arbejdes der eksplicit med i *Kortlægning af grønlandske initiativer som opfølgning på FN's 17 nye verdensmål – SDG mål – for bæredygtig udvikling.*

Grønland har de seneste år aktivt bidraget til udformningen af den nordiske opfølgning på verdensmålene i programmet *Generation 2030*, som er forarbejdet til ovenstående mål. Grønland vil indgå og deltage i nye nordiske udviklingsprojekter og samarbejder med fokus på at få næste generation og unge i spil i en fælles nordisk agenda for bæredygtig udvikling. Her vil digitalisering udgøre et centralt og væsentligt element.

Alle mål, der er anført under temaerne, påregnes nået indenfor strategiperioden med mindre andet er anført.

I finansloven er der afsat midler til implementering af Naalakkersuisuts nationale digitaliseringsstrategi. Hovedfokus er opfyldelse af flest mulige strategiske mål indenfor de økonomiske rammer som bevillingen giver.

Nogle af digitaliseringsstrategiens indsatser og projekter finansieres inden for enhedernes budget, andre i de respektive enheder, som f.eks. sundhed og uddannelse. Derudover kan der søges om eksterne midler til specifikke projekter og indsatser.

Digitale grundprincipper

Strategien og dens forskellige indsatser tager udgangspunkt i internationale *best practices* ved at forholde sig til [OECDs 12 principper](#) for offentlig digitalisering.

Princip 1

Øg transparens, åbenhed og inklusion

Borgere og virksomheder kan benytte digitale løsninger og services på det offentlige hjemmesider, som [sullissivik.gl](#) og [businessgreenland.gl](#).

Alle borgere har tilgang til projekter på Selvstyrets hjemmesider, hvor der pågår en reducere og konsolidering af indgange, som gør det lettere at orientere sig i de offentlige services.

Princip 2

Anspor til engagement og deltagelse i et miljø med mange interessenter

Borgere og virksomheder involveres gennem interviews, brugeranalyser og testpaneler, som danner baggrund for opdatering af borger- og virksomhedsportaler, samt øger brugervenlighed og styrker brugerrejser på hjemmesider.

Digitaliseringsstrategiens projekter og indsatser inddrager og engagerer mange interessenter og lægger naturligt op til brede og tværgående samarbejder.

Princip 3

Skab en datadrevet kultur i den offentlige sektor

Naalakkersuisut etablerer i samarbejde med kommunerne en fællesoffentlig arkitektur med adgang til valid og ensartet data, som kan udveksles sikkert eksempelvis mellem grunddata og ERP ved hjælp af Pitu.

Der etableres et digitalt overblik over Selvstyrets projekter og på forskningsprojekter for at opnå bedre udnyttelse af ressourcer, forståelse og give indblik i det offentlige indsatser.

Princip 4

Etablér de rigtige forhold for en styrket tillid til digitale tjenester

Borgere og virksomheder skal føle sig trygge ved de digitale tjenester og services i det offentlige. Ikraftsættelse af kgl. persondataanordning – herefter persondataloven – øger beskyttelse af personoplysninger og skærper privatlivets fred ved behandling af personoplysninger.

En implementering af den kgl. persondataanordning er en forudsætning for at blive et såkaldt sikkert 3. land i EU-regi, således at data sikkert kan udveksles begge veje mellem Grønland og EU.

Princip 5

Sørg for ledelse og politisk opbakning

Naalakkersuisut og den Politiske Koordinationsgruppe godkender strategien og dens indsatser, og derved sikres politisk ejerskab.

Digitaliseringsstrategien og dens projekter er forankret i departementschefkredsen i Selvstyret, mens topchefer fra kommunerne deltager i prioritering og udformning af projekterne i den Fælles Offentlige IT Styregruppe (FOIS).

Princip 6

Vedtag en strategi på tværs af den offentlige sektor

Som en tværgående styrelse sikrer Digitaliseringsstyrelsen, at politiske målsætninger og digitale indsatser koordineres med andre strategier og planer, for eksempel geodatastrategien. Digitaliseringsstrategien er således udarbejdet i en proces med inklusion af interessenter.

Digitaliseringsstrategien skaber derved sammenhæng, tilrettelægger fælles investeringer og initiativer, der er nødvendige for at opnå effektive og bæredygtige resultater.

Princip 7 Etablér effektive organisatoriske og styringsmæssige rammer

Som tværgående enhed sikrer Digitaliseringsstyrelsen sammenhæng mellem relevante strategier og målsætninger. Digitaliseringsstyrelsen styrer og sætter fælles standarder for digitalisering. Det sker gennem samarbejde, inddragelse og koordinering med relevante enheder. Et eksempel på relevansen af ovenstående er det fællesoffentlige data-udvekslingsprojekt Pitu.

Naalakkersuisut vil sammen med kommunerne etablere en *it-governancestruktur* for fælles offentlige initiativer og tværgående indsatser. Governancestrukturen sikrer bl.a. styring af it-ressourcer, risikostyring, performance og måling af produktivitet. Samtidig vil governancestyring styrke tværgående samarbejder og skabe merværdi.

Princip 8 Styrk det internationale samarbejde

Naalakkersuisut prioriterer internationalt samarbejde for derved at fremme koordinering af digitale regeringsstrategier, politikker og cybersikkerhed. Det styrker kvaliteten i strategiens indsatser og sikrer, at den digitale udvikling følger internationale standarder og mål.

F.eks. har et samarbejde i Nordisk Ministerråd medført, at der etableres et e-identitetskort, som gør det lettere for borgere og virksomheder at agere i Norden. Samtidigt etableres flere digitale services, som kan benyttes på tværs af landegrænser.

Princip 9 Fastlæg business case for it-projekter

Selvstyret anvender den Fælles Offentlige Projektmodel for at sikre ens tilgang. Den indeholder eksempelvis business case og angiver klare ansvarsområder og roller for alle relevante

aktører. Modellen opdateres med større fokus på it-governance, operationalisering samt risici og gevinstrealisering. Endvidere opdateres modellen med følgende områder:

- Driftsøkonomi
- Logistiske udfordringer herunder: infrastruktur
- Internationale erfaringer – best practices

Princip 10 Styrk den institutionelle kapacitet til ledelse og opfølgning på implementering

Digitaliseringsstyrelsen sikrer kompetenceløft gennem uddannelse i projektledelse, erfaringsopsamling, inddragelse af interessenter og implementering af indsatser og projekter.

Princip 11 Indkøb af digitale teknologier i det offentlige

Det offentliges indkøb af digitale teknologier og tjenester ensartes og standardkontrakter benyttes. Indkøb koordineres på tværs af enheder i Selvstyret gennem indkøbscirkulærer. Det øger effektiviteten og understøtter innovation, videndeling og understøtter strategien.

I forbindelse med projekter og udbud vurderes, i hvilken grad teknologierne forankres lokalt, og dermed skaber kompetenceløft og viden i samfundet.

Princip 12 Gennemgå og opdatér de juridiske rammer så de tilpasser sig ændringer

Der foretages en kortlægning og implementering af lovgivningen, som tilpasses den nuværende og kommende digitale virkelighed med fokus på borgere og virksomheders rettigheder samt med fokus på fælles standarder og grunddata.

Tema 1 Den digitale borger

*Du tror, du er langt væk, men det er du ikke – du er faktisk ret tæt på.
Det digitale samfund skaber nærhed.*

Digitaliseringsstyrelsens undersøgelse *Borgere og IT* fra 2017 viser, at 83% af den grønlandske befolkning over 15 år havde adgang til internettet i hjemmet i slutningen af 2017 og 89% havde en smartphone. Antallet af borgere, der har internet i hjemmet, er steget med 6 procentpoint fra 2014, hvorimod antallet af borgere, der bruger deres smartphone til at gå på nettet, er steget med 29 procentpoint fra 17% i 2014 til 46% i

2017. Tallene viser, at Grønlands befolkning er digitale borgere. En digital borger skal som minimum kunne benytte de digitale tjenester som det offentlige og virksomheder stiller til rådighed.

Sammenlignes tallene fra *Borgere og IT 2017* med Danmarks Statistiks udgivelse *It-anvendelse i befolkningen – EU-sammenligninger* fra 2016, er Grønland placeret gennemsnitligt i forhold til EU-lande.

Den tidligere digitaliseringsstrategi havde særlig fokus på infrastruktur, hvor denne strategi i højere grad lægger vægt på dens anvendelse. Naalakkersuisut har fokus på flere offentlige digitale løsninger, der skal binde landet sammen og være med til at skabe lige adgang til det offentlige.

Naalakkersuisut ønsker, at de digitale kommunikationsformer og teknologier konstant skal følge den internationale udvikling. De digitale borgere skal nemt og hurtigt kunne benytte de digitale muligheder, det stiller yderligere krav til infrastrukturen. Det er derfor stadig nødvendigt at opgradere infrastrukturen, for at følge den digitale borgers kompetencer, behov og brug af digitale løsninger. Nordisk Ministerråd vil kickstarte en udvikling henimod 5G i Norden og Baltikum. Set i lyset af Grønlands medlemskab af Nordisk Ministerråd og den teknologiske udvikling, vil det også i Grønland være et naturligt skridt med en opgradering til 5G i takt med, at borgere og virksomheder kræver det og nye forretningsmuligheder viser sig.

Enkel og ensartet offentlig sektor

Naalakkersuisut vil gøre den offentlige sektor mere sikker, enkel og standardiseret, for at give borgere og virksomheder en tryk og ensartet oplevelse. Et eksempel er, at borgere og virksomheder kun behøver at indberette den samme information til det offentlige én gang – *once only* princippet – og data bliver således genbrugt på tværs af det offentlige, hvor det er legitimt. Hvis en borger f.eks. har fået en arealtildeling, vil information om dette være forudfyldt i selvbetjeningsløsningen, når der søges om byggetilladelse.

Persondataloven og EU's databeskyttelsesforordning udstikker retningslinjer for behandling af personfølsomme data og disse retningslinjer vil danne grundlag for databehandling i det offentlige Grønland, hvilket sikrer borgernes retssikkerhed er overholdt i *once only* princippet.

Digitale services for alle

Naalakkersuisut ønsker, at alle borgere har lige mulighed for at kunne indhente data og oplysninger, da det er altafgørende for borgerens demo-

kratiske rettigheder. Undersøgelsen *Borgere og IT fra 2017* viser yderligere, at 96% af borgere over 15 år søger information om det offentlige eller anvender selvbetjeningsløsninger via internettet. Det viser, at vi er godt med på den digitale udvikling, og at der er grundlag for flere offentlige digitale løsninger. Den digitale udvikling er dermed med til at øge ligheden i samfundet ved at give borgerne ensartet adgang til det offentlige. For at sikre, at borgere, der endnu ikke er digitale, kan blive digitale borgere, udvikles der kurser som it-kørekort, se tema 3.

Indtil alle borgere selv har adgang til internet og er i stand til at benytte de digitale løsninger, har sullissivik.gl som en fællesoffentlig service opstillet medborgerpc'er i alle kommunernes borgerservices og bygdekontorer. Medborgerpc'erne skal synliggøres, den hjælp som borgerservice-medarbejdere giver i en selvbetjeningssituation – medbetjening – skal yderligere udvikles, og det skal være muligt at gøre selvbetjening til en mere privat og dermed tryk oplevelse for borgeren.

Der er naturligt forskel på borgeres it-kompetencer, men det tilstræbes, at alle uanset niveau skal kunne benytte de løsninger, der stilles til rådighed. Det stiller krav til udformningen og brugervenligheden, ved at brugeren blandt andet guides på den digitale rejse, så selvbetjening bliver let og enkel. Grønland vil følge de internationale standarder for let tilgang til indhold.

Generelt vil bygdekontoret og borgerservice fortsat spille en væsentlig rolle i bestræbelsen på at yde effektiv borgerservice.

Nationalt ID-kort

Naalakkersuisut arbejder på at indføre et internationalt anerkendt ID-kort og senere elektronisk ID – eID. I mange sammenhænge er en bopælsattest ikke tilstrækkelig legitimation, særligt når man kommer uden for rigets grænser. Her bliver der ofte efterspurgt et internationalt anerkendt ID med billede, som pas eller kørekort. F.eks. kræves det ved indrejse, hvis man skal indlægges på islandske hospitaler, og et indsatsområde for Sundhedsvæsnet er at sende flere patienter til Island.

Digital post

Som et led i arbejdet med it-sikkerhed, vil brugen af Digital Post blive gjort obligatorisk for borgere, virksomheder og det offentlige. Den allerede indførte digitale signatur vil blive yderligere forankret.

For de personer, der fritages for Digital Post, vil posten blive sendt digitalt til deres bosted, hvor det lokale servicekontor vil sørge for print eller udbringning.

Bankkonto til det offentlige

For at gøre det enkelt både for offentlige myndigheder og borgere, vil alle borgere og virksomheder skulle oplyse en bankkonto, der vil blive benyttet i forbindelse med udbetalinger fra det offentlige. Borgere og virksomheder vil selv kunne logge ind på en selvbetjeningsløsning og ændre kontooplysninger.

Ilangaassivik – mindre gæld til det offentlige

Ilangaassivik er et initiativ, som kan være med til at forebygge og nedbringe restancer i samfundet, ved at nærmere definerede opkrævninger

sker automatisk. Ved at digitalisere opkrævningsfunktionen frigøres der ressourcer i de regningsudstedende enheder og i inddrivelsesmyndigheden. Det vil bl.a. medføre sparede udgifter til debitorhåndtering for kommunerne, INI A/S og Nukissiorfiit m.v.

På baggrund af den rapport, der er udarbejdet om et muligt it-system til Ilangaassivik, skal der foretages yderligere inddragelse af interessenter – såsom kommuner, andre offentlige instanser, SIK og GE. Der skal arbejdes videre med at forberede de nødvendige administrative og it-mæssige løsninger.

Øget demokratisering

Naalakkersuisut ønsker, at borgeren er i centrum, og digitalisering åbner mulighed for øget demokratisering. Det skal undersøges, hvordan borgerne lettere kan følge og deltage i den demokratiske beslutningsproces. Muligheden for at stemme digitalt til valg undersøges. Det er et led i at skabe mere lighed, åbenhed og styrke borgernes adgang til de demokratiske processer.

Mål

- 1.a.** 75% af de myndige borgere benytter eID
- 1.b.** 75% af alle offentlige myndigheder sender post digitalt

Indsatser

- 1.1.** Flere selvbetjeningsløsninger
- 1.2.** Nationalt ID kort
- 1.3.** Videreudvikling af medborger pc'er og medbetjening
- 1.4.** Undersøgelse af borgeres deltagelse i den demokratiske beslutningsproces
- 1.5.** Enkel adgang til digitale løsninger
- Digital Post og Offentlig bankkonto
- 1.6.** Fortsat arbejde med udvikling af llanngaassivik
- 1.7.** Undersøgelse af muligheden for digitalt valg

Tema 2 Sikkerhed og privatliv

Du tror, ingen kender dig, og at du er alene, men nogen kigger med... hurra for cybersikkerheden.

Grønland består af en lille befolkning og kan synes perifert beliggende, da vi befinder os i Arktis, men Grønland befinder sig midt i verden. Vores geopolitiske placering og nordvestpassagens åbning betyder, at Grønland er placeret mellem to søveje, der forbinder tre verdensdele. Med Danmarks krav på Nordpolen på vegne af Grønland er landet blevet yderlige interessant i et internationalt perspektiv.

Cyber- og informationssikkerhed i nationalt og internationalt perspektiv

Vira og andre sofistikerede cyberangreb kræver mere viden end en enkelt nationalstat magter. Regeringer verden over har en stigende erkendelse af, at cybertrusler er hævet over geografi, tid og rum, og man søger at få del i hinandens ekspertiser og kompetencer gennem udveksling af cyberproblematikker og fælles løsninger.

Naalakkersuisut vil i lighed med andre nationalstater opruste vores cybersikkerhed ved i første omgang at udarbejde et lovforslag om cyber- og informationssikkerhed, der bl.a. giver øgede beføjelser til beskyttelse af personoplysninger. Der vil blive oprettet et team under Digitaliseringsstyrelsen, der skal sørge for, at loven udmøntes på flere niveauer, og at Grønland lever op til internationale standarder.

Selvstyrets informationssikkerhed moderniseres og sikkerhedsniveauet opdateres ved at følge nyere internationale standarder. Opdateringen sikrer et ensartet højt sikkerhedsniveau, så landets borgere kan føle sig trygge ved den øgede digitale forvaltning.

Naalakkersuisut vil etablere et netværk bestående af de største virksomheder, der skal have fokus på initiativer til cyberberedskab og vidensdeling.

På vej til et sikkert 3. land

Naalakkersuisut ønsker, at Grønland anses som et troværdigt, sikkert og samarbejdsvilligt land. Det stiller krav til vores datasikkerhed og lovgivning. Udenlandske myndigheder og institutioner stiller i stadig stigende grad krav om digital udveksling af personoplysninger, et eksempel er Danmark på skatte- og sundhedsområdet. Tilsvarende forhold gør sig gældende med de øvrige nordiske lande og EU landene.

Naalakkersuisut ønsker at udvide samarbejdet med EU, og at Grønland får status af sikkert 3. land i EU-regi.

Med en status af sikkert 3. land kan vi både øge samhandlen med EU-lande og lettere udveksle persondata. Denne status vil også give mulighed for cloudløsninger, der i højere grad skal benyttes

i Grønlands Selvstyre for data placeret i udlandet. Og ikke mindst er denne status også vigtig i forbindelse med datacentre placeret i Grønland. Dataejere skal kunne stole på sikkerheden ved persondata placeret i Grønland.

En status af sikkert 3. land betyder, at sikkerheden omkring udveksling af persondata højnes, virksomheder lettere kan eksportere til EU-lande, sundhedsvæsenet uhindret kan udveksle data til og fra udlandet og Grønland ligestilles med EU som et sikkert 3. land.

Indførslen af persondataloven er første skridt henimod, at blive et sikkert 3. land. Loven skal fortsat forankres, skyggeregistre skal nedlægges, og alle registre med persondata skal kortlægges samt anmeldes til Datatilsynet inden 1. december 2019 som implementeringen af persondataloven foreskriver. Derudover skal gældende lovgivning, særligt speciallovgivning, opdateres, så persondataloven følges.

Danmark og de andre EU lande indfører i kommende år databeskyttelsesforordningen. Det understreger vigtigheden af, at Grønland følger den internationale lovgivningsmæssige udvikling på området.

Beskyttelse af borgernes private oplysninger

Den øgede digitalisering har medført en øget risiko for kompromittering af borgernes personfølsomme oplysninger. Vedtagelsen af persondataloven og implementeringen er det første skridt til at beskytte borgernes privatliv. Loven forankres, og for yderligere at beskytte borgernes privatliv, skal de første skridt tages til at implementere databeskyttelsesforordningen i Grønland.

Mål

- 2.a.** Grønland opnå status som sikkert 3. land i 2019

Indsatser

- 2.1.** Udarbejdelse af lovforslag til Inatsisartutlov om cyber- og informationssikkerhed
- 2.2.** Etablering af cyber- og informationssikkerhed team under Digitaliseringsstyrelsen
- 2.3.** Efterleve principperne i ISO27001 i Grønlands Selvstyre
- 2.4.** Etablering af netværk for de største virksomheder om initiativer til cyberberedskab
- 2.5.** Understøttelse af initiativer for forankring af persondataloven
- 2.6.** Ansøgning til EU for at opnå status som et sikkert 3. land
- 2.7.** Kortlægning og opdatering af lovgivning for at støtte op om digitalisering

Tema 3 Den digitale dannelse

Enten er du der, eller også skal du integreres i den - den digitale virkelighed.

Den digitale virkelighed stiller mange krav til kompetencer, som børn og unge skal lære helt fra starten, og man som voksen må følge med i. Kompetencerne er vigtige, hvis vi som land skal være i stand til at gribe, skabe og udnytte de muligheder, den digitale virkelighed fører med sig. Naalakkervisut vil sikre, at uddannelsesstilbud, der understøtter udviklingen af de specifikke kompetencer, som vil blive efterspurgt i fremtiden, vil være tilgængelige - uanset alder og hvor man befinder sig.

Fremtiden er digital

Med strategien [Den digitale folkeskole](#) og dens fokus på [21st Century Learning Skills](#) udvikler Grønland kompetencer, der er nødvendige, både karrieremæssigt og for at kunne begå sig som borger i det digitale samfund. Indsatsen går på tværs af alle fagområder og vil sikre, at vores børn og unge følger den digitale tidsalder. *Den digitale folkeskole* har 3 temaer med i alt 17 initiativer: tema 1: digitale materialer, tema 2: digitale kompetencer og tema 3: infrastruktur og administration.

Det er centralt for Naalakkervisut, at der er fokus på brugen af de digitale muligheder. [Den digitale folkeskole](#) berører emnet i sit tema 2. Her pointeres det, at it i undervisningen ikke blot handler om at erstatte bog og kladdehæfte med en digital enhed, men at it i undervisningen handler om, at it inddrages i undervisningen i alle fag og fagområder på kreative og innovative måder.

**21st Century Learning Skills
udvikler kompetencer
indenfor innovation, information,
medie og teknologi**

Folkeskolen skal give eleverne den digitale dannelse, de tager med sig videre i livet. Der skal opbygges en sund kultur omkring digitalisering og brugen af de digitale muligheder.

For at sikre lokal kvalificeret arbejdskraft til eksisterende og kommende digitale virksomheder, har Grønland et stort og hurtigt voksende behov for unge uddannet inden for digitalisering. Naalakkervisut vil derfor undersøge behovet for en uddannelse indenfor it, herunder hvilken type uddannelse og hvilken placering, der eventuelt vil være optimal.

Blandt andet i forbindelse med ansøgning til uddannelserne er der et stort pres på kirkekonatorerne. Naalakkervisut ønsker derfor at undersøge muligheden for at lette presset ved at digitalisere dåbsattester, så borgere selv kan hente deres dåbsattest.

Nye muligheder - nye risici

Den digitale verden åbner op for et utal af muligheder for oplevelser, ny viden, sociale netværk og underholdning. Med mulighederne følger også risici og farer. Det er nødvendigt at kunne identificere og undgå disse risici. Børn, unge og voksne skal vide, hvordan de håndterer farer, de møder online. De skal vide, hvordan de sikrer deres personlige data og undgår misbrug og tyveri. Strategien for den digitale folkeskole har især fokus på, hvordan digitale medier anvendes sikkert, kritisk og hensigtsmæssigt. Den voksne del af befolkningen skal gennem e-læring lære, hvordan man trygt kan færdes på nettet.

Uddannelse gennem skærmen

Naalakkervisut ønsker lige adgang til optimal undervisning af høj standard i by og bygd. En lang række traditionelle redskaber er blevet digitaliseret. Bøger erstattes med e-bøger, breve sendes digitalt, eksamener kan tages online, registre bliver digitale, og helt nye muligheder for statistik og data er tilgængelige.

Det handler dog ikke blot om "at sætte strøm til" de redskaber, vi er vant til. Med til den digitale dannelse hører, at man er i stand til at tænke i nye kreative og innovative baner. Det gælder både ved udvikling af nye løsninger, men også i forankringen af de eksisterende. Med nye tidssvarende platforme og den nye uddannelsesreform vil Naalakkersuisut sikre, at e-læring kan anvendes af og nå ud til alle befolkningsgrupper i hele landet og til alle niveauer af uddannelsessystemet.

E-læringsplatformen vil hjælpe de borgere, der endnu ikke er digitale, til at blive det. Der vil blive udviklet kurser, hvor man kan lære det basale omkring it, et såkaldt it-kørekort. Det vil være med til at sikre, at borgere vil blive i stand til at benytte de digitale tjenester, som det offentlige og virksomheder stiller til rådighed, nævnt i tema 1.

E-læringsplatformen skal sikre sammenhæng på uddannelsesinstitutionerne og bakke op om det fælleskommunale iPad-projekt. Målet er at sikre, at ingen står uden for den digitale verden.

Det forberedende arbejde med at udvikle en 100% online GUX-uddannelse i e-læringsplatformen er allerede startet. Det forventes, at elever kan ansøge uddannelsen inden for et par år. På samme måde kan opkvalificerende kurser og uddannelsesforløb til f.eks. medarbejdere eller jobsøgende, helt eller delvist digitaliseres. E-læringsplatformen skal omfavne alle grupper i samfundet.

Videndeling fra nord til syd, øst til vest – og længere ud i verden

Som et led i at understøtte det faglige niveau skal alle i uddannelsessektoren have adgang til ny viden om deres fagområde og muligheden for at sparre med kolleger. Streaming af eksempelvis konferencer og møder skal udbredes i højere grad, så flere fra hele landet kan deltage og følge med, når der sker noget nyt. Det vil spare ressourcer, blandt andet i form af tid.

Det er centralt for Naalakkersuisut, at den forskning, der foregår i Grønland, også kommunikeres ud lokalt, så befolkningen får nytte af den viden, der generes. Forskningsområdet skal udvikle et digitalt overblik over aktiviteter og resultater, for derved at opnå større udbredelse og støtte til projekterne. I et internationalt perspektiv kan vi få flere øjne rettet mod vores land.

Naalakkersuisut ønsker at bevare og udbrede den grønlandske kulturarv. Kulturområdet skal derfor digitaliseres, for at viden kan tilgås, udvikles og nå længere ud til fordel for borgere, fagpersoner og internationale interessenter. Naalakkersuisut ønsker ligeledes, at KNR som public service station digitaliserer sine data.

MT-Projekt

Oqaasileriffik – Sprogsekretariatet arbejder med et 5-årigt projekt med grønlandsk-dansk-grønlandsk maskinoversættelse – MT-projekt. Formålet med projektet er at etablere en funktionel, fuldautomatisk maskinoversættelse til/fra grønlandsk og dansk integreret med gængse programmer som f.eks. MSOffice. Rådata er en kombination af Oqaasileriffiks grønlandske sprogteknologiske ressourcer og Oqaasileriffiks samarbejdspartneres, *Grammer Trans*, programmer og leksika. Rådata på begge sprog færdiggøres og tilpasses for at kunne spille sammen. Projektet skal give de eksisterende grønlandske data bedre kvalitet, så de kan anvendes til andre formål, som nye ordbøger og bedre stavekontrol. Et fuldt sæt transferregler vil betyde, at data ville kunne tilpasses til maskinoversættelse til engelsk.

Mål

- 3.a.** Ilinnisiorkfiks udgivelser er tilgængelige for samtlige skoler, lærere og elever i digital form
- 3.b.** Samtlige af landets lærere bruger it i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af den daglige undervisning
- 3.c.** Skoleadministration er fuldt digitaliseret, og alle elever tager folkeskolens afgangsprøver digitalt
- 3.d.** Alle elever modtager undervisning i sikker og hensigtsmæssig brug og færden på internettet og de sociale medier
- 3.e.** Alle elever på mellemtrinnet i folkeskolen har stiftet bekendtskab med programmering og kodning

Indsatser

- 3.1.** Vurdering af behov for it-uddannelse
- 3.2.** Atuarfik Digitaliusoq - den digitale folkeskole
- 3.3.** E-læring
- 3.4.** Digital videndeling f.eks. streaming
- 3.5.** Digitalt overblik over forskningsaktiviteter og resultater
- 3.6.** Digitalisering af kulturområdet
- 3.7.** MT-projekt

Tema 4 Digital innovation, iværksætteri og erhverv

Masser af vand, land, is og søkabel... og hvad så?

Det er centralt for Naalakkersuisut at skabe grundlag for et selv bærende Grønland. Der skal fokus på, hvad samfundet skal leve af, og hvordan den nødvendige udvikling bliver skabt. Digital innovation og iværksætteri kan sammen med landets energiresourcer potentielt tiltrække

nye erhverv, arbejdspladser og eksterne investeringer, hvilket giver grundlag for nye vækstmuligheder. *Disruption* i Grønland vil også betyde omvæltning og at nye muligheder opstår.

Uddannelsesområdet skal skabe grundlag for, at fremtidens unge har kompetencer, der kan

bidrage til den digitale teknologis udvikling. Der er større og større krav til, at vi er digitalt parate. Gennem [21st Century Learning Skills](#) i strategien [Den digitale folkeskole](#), har uddannelsesområdet et øget fokus på innovation, information, medie og teknologi, som beskrevet i tema 3.

Datacentre

Muligheden for at etablere datacentre i Grønland skal undersøges. Et datacenter lagrer store mængder information. Eksempler på firmaer, som etablerer datacentre rundt omkring i verden, er Apple, Microsoft, Google, Facebook og YouTube, der netop er storforbrugere af lagerplads til digital information.

Datacentre har først og fremmest brug for seks elementer:

- Sikkerhed – lav risiko for naturkatastrofer og menneskemængder
- Strategisk placering – eksempelvis mellem Europa og USA
- Stabil og billig elektricitet – gerne grøn energi
- Let tilgang til nedkøling
- It-infrastruktur i form af hurtig og stabil adgang til internettet
- Uddannet arbejdskraft

Grønland har:

- Fjerntliggende områder
- En strategisk placering mellem Nordamerika og Europa
- Enorme uudnyttede vandkraftpotentialer, der kan sikre stabil elektricitet og grøn energi
- Store mængder vand/hav til nedkøling
- It-infrastruktur i form af søkablet, der er forbundet til Canada og Island, hvor der fortsat er rigeligt ubrugt kapacitet

Datacentre anvender store datamængder og dermed trafik. En sidegevinst vil derfor være, at der er flere til at dele de infrastrukturelle omkostninger, og dermed vil priserne falde og brugen af internet øges yderligere.

Digital innovation og iværksætteri

Naalakkersuisut vil gøre det attraktivt for iværksættere ved at skabe grobund og gode rammer for et innovativt miljø, der understøtter kommende digitale iværksætterspirer og innovatorer. *Disruption* som fænomen revolutionerer brancher med nytænkning og nye indtjeningsmuligheder, men kan også skabe udfordringer for eksisterende erhverv. Grønland skal være omstillingsparat, omfavne foranderligheden og de nye muligheder *disruption* kan skabe. Vi skal være orienteret om internationale tendenser for at have fingeren på pulsen og opbygge en bevidsthed omkring *disruption*. Det betyder blandt andet, at den grønlandske lovgivning skal være klar til at imødekomme *disruption* og sætte rammerne, så det bliver til bedst mulig gavn for landet, og at aftaler om for eksempel arbejdstidsbestemmelser overholdes.

Naalakkersuisut ønsker at skabe et flerstrengt erhvervsliv. Derfor skal det undersøges om det er muligt at etablere et samarbejde med erhvervslivet om støttemuligheder til projekter og initiativer, der fremmer udvikling af digital innovation og iværksætteri.

Som et led i at understøtte lokale digitale iværksættere og erhverv skal der fokus på, i hvilken grad teknologierne forankres lokalt og der skabes kompetenceløft og viden i samfundet.

Naalakkersuisut vil motivere til digital innovation og iværksætteri og støtter forløb for digitale iværksættere som *accelerated programs*, hvor iværksætteren kommer ind i et længere forløb og ender med en kvalificeret og fremtidssikret forretningsplan, der kan tiltrække finansiering.

Sarfariisoq - sætter strøm på digitalisering

Sarfariisoq er Digitaliseringsstyrelsens forum for interessenter. Sarfariisoqs formål er at sætte fokus på digitalisering og nyskabelse og samtidig understøtte forankringen af digitaliseringsstrategien. Sarfariisoq informerer om relevante emner med udgangspunkt i strategien, inspirerer til nytænkning og visioner, og er dermed et forum for videndeling om digitalisering og strategiens projekter.

Virksomhedernes indgang til det offentlige

Naalakkersuisut vil gøre det mere overskueligt for erhvervslivet at finde viden om lovgrundlag, skat og andre forhold. Der sikres kontinuerligt opdatering af indhold, ligesom der udvikles nye selvbetjeningsløsninger for virksomhederne. Én indgang sikrer erhvervslivet nem adgang til det offentlige på samme måde som sullissivik.gl gør det for borgerne. Erhvervsportalen tænkes ind i webstrategien for at sikre konsolidering.

Mål

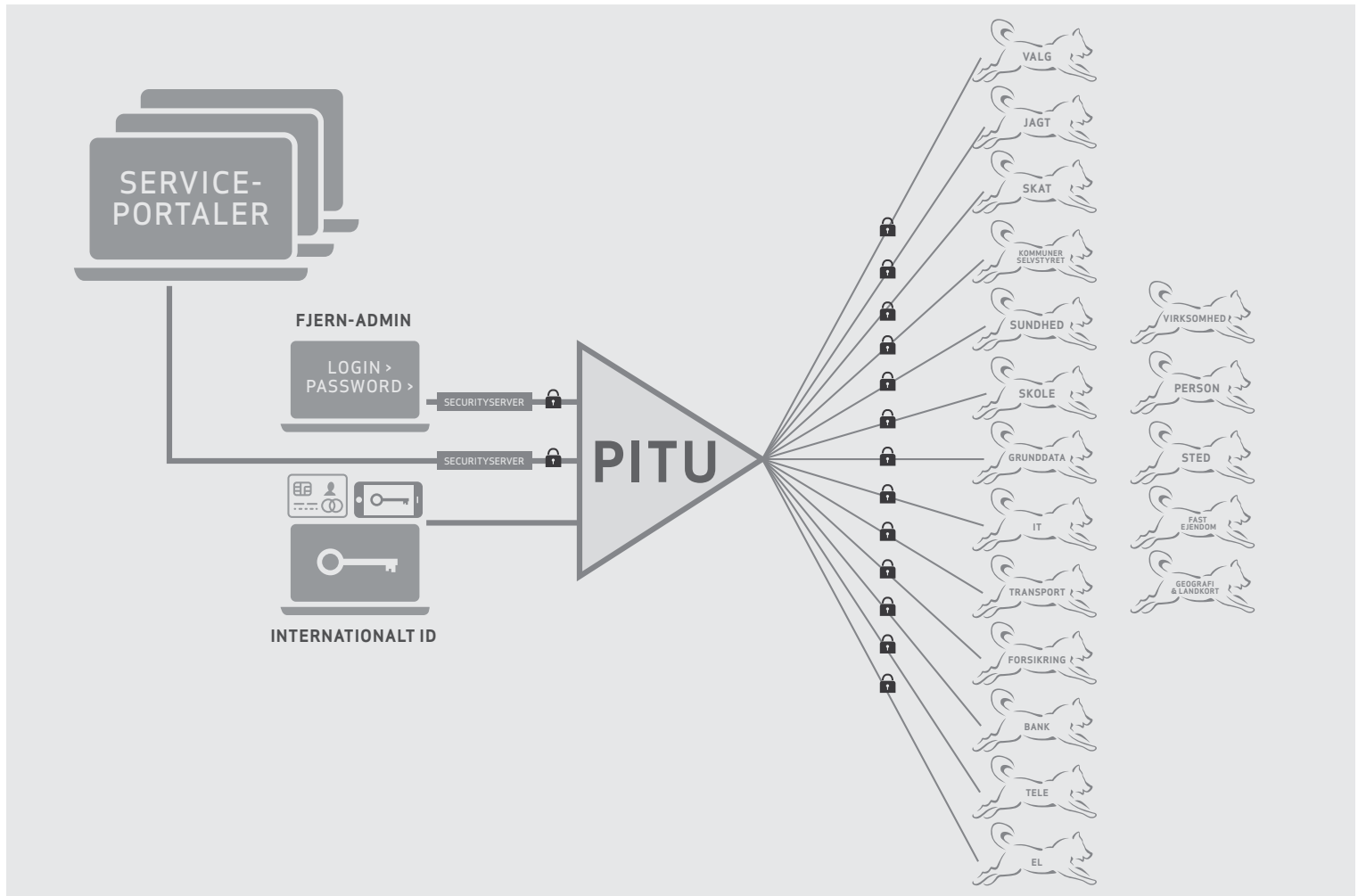
- 4.a.** Alle virksomheder benytter én erhvervsindgang som primær kommunikation med det offentlige
- 4.b.** 25% flere it-specialister jf. [OECDs definition af ordet](#)

Indsatser

- 4.1.** Undersøgelse af mulighed for datacentre
- 4.2.** Undersøge muligheden for at oprette et samarbejde med erhvervslivet om støttemuligheder
- 4.3.** Lokal forankring, kompetenceløft og viden for at understøtte lokale digitale iværksættere og erhverv
- 4.4.** Sarfarissoq
- 4.5.** Forløb for digitale iværksættere
- 4.6.** Etablering af én indgang til det offentlige for virksomheder
- 4.7.** Nuværende antal fastslås og herefter løbende målinger af antal it-specialister

Tema 5 Fællesoffentlig digital arkitektur

Du tror, arkitektur kun er noget med huse – men det er det ikke blot...

Naalakkersuisut ønsker en enkel, sikker og tilgængelig offentlig sektor, samtidig har offentlige myndigheder og den private sektor brug for deling af data på tværs nationalt som internationalt. Det har skabt et behov for en fælleoffentlig digital arkitektur, der sikkert og effektivt understøtter deling af data. Målet er, at borgerne og virksomhederne oplever en service, der er effektiv, sammenhængende og transparent og

som samtidig understøtter innovation, vækst og udvikling i samfundet. En mere sammenhængende arkitektur vil gøre det lettere at automatisere processer for at reducere sagsbehandlingstider og øge kvaliteten ved at ensarte sagsbehandling.

Automatisering kommer i flere former med forskellige forkortelser bl.a. Robot Proces Automatisering (RPA) og Artificial Intelligence/kunstig intelligens (AI). Fælles for dem er, at de skal

implementeres velovervejet og under trykke forhold for borgere og virksomheder. Dette kræver retningslinjer og principper for, hvad der er "god praksis" i brugen, herunder også databeskyttelse. Rammerne for automatisering vil blive beskrevet i strategiperioden. Desuden forventes det, at automatisering bliver indført på væsentlige områder i det offentlige.

For at støtte op om *governance* og fællesoffentlig arkitektur skal der være en fælles standard for ESDH systemer i Selvstyret og en for kommunerne.

MR-DIGITAL

Som et led i at nå disse mål deltager Grønland i Nordisk Ministerråds MR-DIGITAL. Formålet er at styrke det digitale samarbejde i regionen, realisere det digitale indre marked og udvikle en sammenhængende digital infrastruktur i Norden til gavn for borgere, virksomheder og offentlige forvaltninger.

Der er tre delmål for samarbejdet:

1. At styrke de nordiske og baltiske landes digitale omstillingsevne, blandt andet ved at skabe en integreret region for tværnationale digitale services i den offentlige sektor
2. At styrke konkurrencedygtigheden for regionens virksomheder gennem digitalisering
3. At samarbejde om implementeringen af målene under *Digital Single Market* (det digitale indre marked) i den nordisk-baltiske region med særlig fokus på at fremme udviklingen af grænseløse digitale tjenester.

Grønland samarbejder med de øvrige nordiske lande og Baltikum, der er en del af det digitale indre marked. Formålet er at udvikle tjenester på tværs af grænser, der gør det nemt at rejse mellem landene. Digitale tjenester på tværs af lande grænser giver f.eks. mulighed for få udleveret receptpligtig medicin, når man er i udlandet.

Fællesoffentlig platform for dataudveksling

Naalakkersuisut vil etablere en fælles, sikker udvekslingsplatform for samfundets digitale data, hvor data kan udveksles nationalt og internationalt. Projektet kaldes Pitu.

Pitu sikrer adgang til unikke data med konstant tilgængelighed i tråd med geodatastrategien. Det omhandler data som:

- Geodata og NunaGis
- Grunddata
- Fangst- og fiskeridata
- Sundhedsdata
- Forsikringsdata
- Data fra banker
- Statistiske nøgletal

Følsomme oplysninger vil blive udvekslet sikkert mellem forbrugere og leverandører af data, uden at uvedkommende kan se eller påvirke data. Der arbejdes på, at alle data bliver frie, så alle med legitime rettigheder kan få adgang til de data, de har behov for. Det skaber nye muligheder, herunder for vækst i samfundet, da der f.eks. kan opstå nye virksomheder. Med Pitu kan politiske

Digital Single Market – eller det digitale indre marked, er Europa-Kommissionens strategi, som danner rammen for en række konkrete initiativer, der tilsammen har til formål at realisere visionen om et digitalt indre marked i EU. Visionen er et digitalt indre marked, hvor varer, personer, tjenesteydelser og kapital frit kan bevæge sig på tværs af grænser.

beslutninger i højere grad baseres på opdaterede og faktuelle valide data. Persondataloven, sikkerhedsbekendtgørelse mm. skal til enhver tid overholdes af både det offentlige og det private.

Pitu vil give store besparelser, da der vil være en standardiseret dataudvekslingsplatform, hvor opkobling og tilpasning til systemet er ensartet og enkel. Behovet for udvikling er minimalt, når nye registre skal kobles på systemet. Platformen bidrager til et attraktivt digitaliseret samfund og kan medføre positiv påvirkning af fastholdelse og rekruttering af uddannet arbejdskraft. Det skaber potentiel vækst, idet lokale it-virksomheder kan udvikle og yde support til Pitu.

Som led i arbejdet med en fællesoffentlig infrastruktur skal alle eksisterende offentlige registre registreres og nye registre skal løbende anmeldes og godkendes af Digitaliseringsstyrelsen. Det sikrer effektivisering, nedlæggelse af skyggeregistre og overholdelse af persondataloven i bestræbelsen for at blive et sikkert 3. land, som beskrevet i tema 2.

Pitu er det grønlandske ord for den forreste rem på en hundeslæde. Remmen skaber bindeled mellem hundeslæden og hundene. En enkel - men helt afgørende - anordning der sikrer, at hundenes skagler samles og fastgøres, så føreren kan styre dem i den rigtige retning. Naalakkersuisut anvender denne metafor og betegnelse for den nye grønlandske platform til dataudveksling.

Grunddata via Pitu

Grunddata er særligt udvalgte datasæt, der er fundamentale for myndighedernes sagsbehandling. Grunddata genbruges kontinuerligt som

grundlag for nye sammenstillinger og kombinationer af datasæt. Det er eksempelvis oplysninger om personer, virksomheder, adresser, ejendomme og digitale kort. Opbygningen af en digital infrastruktur for grunddata giver basis for at effektivisere en lang række arbejdsgange og optimere processer. Arbejdet med grunddataprogrammet fortsættes og data bliver gjort tilgængelige via Pitu. Grunddataprogrammet har etableret en datafordeler, der allerede leverer data til *Pisariilliisaaneq* - det fællesoffentlige ERP-projekt, og vil på sigt levere data til alle med legitime rettigheder til data, som f.eks. elektronisk patientjournal - EPJ og NunaGIS 2.0.

Webstrategi

Naalakkersuisut vil udarbejde en ny webstrategi for det fællesoffentlige i samarbejde med den Politiske Koordinationsgruppe via FOIS - Fællesoffentlig IT-styregruppe. Strategien skal konsolidere det offentlige portaler. De mere end nuværende 40 offentlige hjemmesider skal reduceres og opdateres, så der bliver færre indgange til det offentlige og det sikres, at indhold er validt, opdateret og letforståeligt. 'Min side' på sullissivik.gl udvikles, så borgere kan tilgå det offentlige oplysninger om sig selv.

Sullissivik.gl er *proof of concept* og vil danne grundlag for lignende nye og eksisterende portaler som businessingreenland.gl.

Webstrategien vil også sikre, at deling af data via dataudvekslingsplatforme, som eksempelvis Pitu, understøttes. Det vil tilsammen være med til at skabe en nem og brugervenlig adgang til det offentlige. Begge tiltag er med til at understøtte *once only* princippet, som beskrevet i tema 1.

Fælles it-indkøbsfunktion

Naalakkersuisut ønsker at reducere udgifter og dobbeltadministration for it-indkøb og derved udnytte stordriftsfordele gennem en fælles it-indkøbsfunktion. Som et led i dette arbejde vil de enkelte enheders licenser til fælles programmer og servere blive centraliserede, og forældet teknisk materiel og it-udstyr vil blive udskiftet. Der etableres en central it-indkøbsfunktion. Indkøbsfunktionerne skal digitaliseres, det vil medføre besparelser og højne kvaliteten.

For at have en baseline laves en fællesoffentlig udgiftsanalyse af udgifter til digitalisering/it til starten af 2019.

Pisariillisaaneq – Det fælles offentlige ERP-projekt

Formålet med projektet er at effektivisere Selvstyrets og kommunernes administration gennem anvendelse af ét standard økonomisystem. Introduktionen af en ny fællesoffentlig kontoplan vil sammen med ERP-projektet digitalisere mange processer, der i dag er helt eller delvis manuelle. Det vil samtidig gøre rapportering af det samlede offentlige forbrug ensartet og mere præcis. Systemet forventes at være i drift i hele Selvstyret og de fem kommuner 1. januar 2020.

Digitalt register over Selvstyrets projekter

Naalakkersuisut ønsker et digitalt kontinuerligt opdateret register over alle igangværende og afsluttede projekter i Selvstyret. Registret hænger sammen med den fællesoffentlige projektmodel.

Registeret vil sikre:

- Bedre mulighed for porteføljestyring for Naalakkersuisut
- Vidensdeling
- Basal viden om afsluttede og igangværende projekter
- Kontinuitet
- Kvalificerede og nuancerede projekter
- Transparens

og opnå følgende gevinster:

- Økonomiske besparelser
- Bedre ressourceudnyttelse

Det undersøges hvorledes registret etableres, hvilke projekter der skal indgå og hvordan governance strukturen skal være.

Governance

Naalakkersuisut styrer og sætter fælles standarder for digitalisering sammen med kommunerne. Det sker gennem samarbejde, inddragelse og koordinering med relevante enheder.

Der etableres en *it-governancestruktur* for fælles offentlige initiativer og tværgående indsatser. Governancestrukturen sikrer bl.a. styring af it-ressourcer, risikostyring, performance og måling af produktivitet. Samtidig vil *governancestyring* styrke tværgående samarbejder og skabe merværdi.

Det undersøges hvordan *governancestrukturen* forankres optimalt.

Lovgivning

Fremtidig lovgivning på alle områder skal tage højde for digitalisering for at understøtte digitaliseringen af samfundet og understøtte den fællesoffentlige digitale arkitektur og overholdelse af persondataloven.

Mål

- 5.a.** 50% af alle offentlige registre udveksler data via Pitu
- 5.b.** 75% af alle decentrale it-indkøb foretages via Digitaliseringsstyrelsen
- 5.c.** Der laves en fællesoffentlig udgiftsanalyse af it/digitalisering til starten af 2019

Indsatser

- 5.4.** Etablering af Pitu
- 5.5.** Fortsætte arbejdet med Grunddataprogrammet
- 5.6.** Udformning af webstrategi

- 5.7.** Etablering af en fælles it-indkøbsfunktion i Centraladministrationen
- 5.8.** Pisariillisaaneq – ERP projektet udbredes til både Naalakkersuisut og kommunerne
- 5.9.** Udarbejdelse af digitalt register over Selvstyrets projekter
- 5.10.** Etablering af en it-governancestruktur for fælles offentlige initiativer og tværgående Indsatser
- 5.11.** Etablering af retningslinjer for brug af automatisering
- 5.12.** Automatisere mindst 10 væsentlige processer i Selvstyre eller kommuner

Tema 6 Et mere digitaliseret sundhedsvæsen

Du tror, der er langt til konsultation, men så du har ikke mødt Pipaluk eller hendes lillesøster Pipaluk light endnu.

Den øgede velfærd betyder, at vi lever længere, og samtidig fødes der færre børn. Det medfører, at befolkningen består af flere ældre end unge, og det sætter velfærden under pres. Den øgede velfærd betyder også, at flere vil opleve at blive kronisk syge af for eksempel diabetes, hjerte-karsygdomme og cancer. Der er behov for indsatser på tværs af det offentlige for at sikre en borgercentreret og økonomisk rentabel indsats.

Naalakkersuisut ønsker, at befolkningen skal opleve en ensartet service over hele landet. Digitalisering spiller en afgørende rolle i bestræbelsen på at skabe et sammenhængende og velfungerende sundhedsvæsen. Implementeringen af den elektroniske patient journal (EPJ) var et stort skridt på vejen til et digitaliseret sundhedsvæsen. Fremadrettet vil der være fokus på de muligheder EPJ indeholder.

Den fælles elektroniske patientjournal – EPJ

For at udnytte de potentialer EPJ indeholder, skal følgende implementeres inden 2021.

I 2019 skal EPJ opdateres til en ny version med ny brugerflade, som blandt andet giver mulighed for at sammensætte veldefinerede medicinpakker f.eks. smerte- og alloplastikpakker, der medfører, at medicinering af patienter bliver ensartet og standardiseret.

MedCom-kommunikationen i EPJ skal implementeres. Det forbedrer arbejdsgangene, medvirker til at overholde internationale krav om patientsikkerhed, og det bliver muligt, at:

- Sende henvisninger til danske sygehusafdelinger og få lægebrev – epikrise, der eksempelvis afstikker kontrol, når patienten udskrives
- Sende og modtage kritisk data, direkte til og fra udlandet, i form af patologisvar på vævsprøver fra patologer og blodprøvesvar fra speciallaboratorier

Indsatsen er afhængig af, hvornår Grønland opnår status som et sikkert 3. land.

Dataudtræk fra Cosmic Intelligence

Sundhedsvæsenet har brug for at have opdateret viden om, hvad der udføres klinisk i det grønlandske Sundhedsvæsen. Derfor skal der foretages dataudtræk fra Sundhedsvæsnets system Cosmic Intelligence. Dataudtrækkene kan danne grundlag for analyser, der kan effektivere arbejdsprocesserne. Dataudtrækkene bliver foretaget i Grønland. Det sikrer, at viden og kundskaber udvikles og forbliver i landet.

Pleje- og alderdomshjem kobles på sundhedsvæsnets elektroniske patientjournal, Cosmic

I dag er der udfordringer i samarbejdet mellem kommunerne – alderdoms- og plejehjemmene – og sundhedsvæsenet. I sundhedsvæsenet foregår det meste af dokumentationen og kommunikationen digitalt via den elektroniske

patientjournal, hvorimod det foregår analogt og manuelt på alderdomshjemmene. Alderdoms- og plejehjemmene har et ønske om at digitalisere deres arbejdsprocesser for at øge de sundhedsfaglige ydelser. Derfor skal muligheden og fordelene ved at få koblet kommunerne, specifikt alderdoms- og plejehjem, på sundhedsvæsnets elektroniske patientjournal – EPJ, Cosmic, undersøges. Der er mulighed for at lave nogle gode faglige løsninger til gavn for patientsikkerheden og få store ressourcemæssige besparelser.

Pipaluk og Pipaluk Light

Pipaluk er navnet på en løsning til blandt andet telemedicinske teknologier. Naalakkersuisut ønsker bedst mulig anvendelse af Pipaluk i hele Grønland. Pipaluk er allerede implementeret over hele landet, på nær nogle få bygder. De få bygder, som endnu ikke er koblet på sundhedsnettet, får opsat en standard PC, som tilsluttes udvalgt telemedicinsk udstyr. På den måde kan der også her foretages elektroniske konsultationer. Løsningen bliver kaldt *Pipaluk Light*. Naalakkersuisut ønsker, at hele Pipaluk bliver implementeret på sigt. Det vil sikre, at bygderne bliver standardiseret med resten af Sundhedsvæsenet.

Digitalt vagtplanssystem

Planlægning af vagter for det sundhedsfaglige personale er en omfattende opgave. Sundhedsledelsen samarbejder med Socialstyrelsen, Økonomi- og Personalestyrelsen samt Digitaliseringsstyrelsen om udvikling af et digitalt vagtplanssystem. Formålet er at opnå en fleksibel lønregistrering og effektivisere vagtplanlægningen.

Telemedicinske ambulatorier

Sår-ambulatoriet arbejder på at komme på pleje.net i Danmark, så billeder bliver digitalt sammenlignelige og automatisk hvidbalance korrigeret.

Mål

- 6. a.** Hurtigere diagnosticering og bedre adgang til sundhedsvæsenet som følge af bedre integrering af "Pipaluk"
- 6. b.** Mindre tid til administration, og mere tid til patienter, med integration af "Digitalt vagtplansystem"
- 6. c.** Bedre patientsikkerhed, og bedre dokumentation som følge af integrering af "Elektronisk Patient Journal".

Indsatser

- 6.1.** Opgradering af EPJ brugerflade
- 6.2.** Bedre udnyttelse af EPJ:
 - 6.2.1.** *Direkte kommunikation med udenlandske sygeafdelinger*
 - 6.2.2.** *Digitale skærme i afdelinger og på operationsgangen på DIH*
- 6.3.** Digitalisering af anmeldelser af utilsigtede hændelser, UTH
- 6.4.** Dataudtræk fra Cosmic Intelligence
- 6.5.** Muligheden for at få koblet alders- og plejehjem på sundhedsvæsnets elektroniske patientjournal - EPJ, Cosmic, undersøges
- 6.6.** Pipaluk light og på sigt hele Pipaluk de steder, der ikke har det
- 6.7.** Digital vagtplanlægning